

I GENERELT

Som generelle kontraktsvilkår gjelder NS 8415:2008/NS 8416:2009/NS3433 ("Standardkontrakten"), med de endringer og tillegg som fremgår av dette dokument.

Ved motstrid mellom Standardkontrakten, herunder "endringer i/tillegg til Standardkontrakten", jf pkt II nedenfor, og spesielle bestemmelser i pkt III nedenfor, har spesielle bestemmelser i pkt III forrang.

II ENDRINGER I/TILLEGG TIL STANDARDKONTRAKTEN

Standardkontrakten gjelder, med de tillegg og endringer som fremkommer i fortsettelsen:

1. Byggemøter, samhandlingsfase og samarbeidsmøter

Byggemøter holdes hver 14. dag under ledelse av hovedentreprenøren, dersom hovedentreprenøren ikke beslutter noe annet. Hovedentreprenøren fører referat fra byggemøter. Referatet sendes i god tid før neste møte, og normalt innen 5 hverdager etter avholdt møte, til de øvrige møtedeltagerne og til partenes representanter. Eventuelle innsigelser mot referatet må fremkomme uten ugrunnet opphold, senest i første ordinære byggemøte etter at referatet er mottatt.

Dersom hovedentreprenøren skal gjennomføre en samhandlingsfase med byggherren forut for kontraktsgjennomføring, har hovedentreprenøren rett til å kreve at en eller flere av underentreprenørens representanter helt eller delvis deltar, uten at underentreprenøren har krav på noe vederlag i den forbindelse. Denne bestemmelsen gir ikke underentreprenøren noen rett til å delta i samhandlingsfasen.

På samme måte som for samhandlingsfasen har hovedentreprenøren rett til å kreve at underentreprenøren deltar i samarbeidsmøter med byggherren, dersom hovedentreprenøren anser dette hensiktsmessig for en eller flere saker. Underentreprenøren har ikke krav på noe vederlag for slik deltakelse. Denne bestemmelsen gir ikke underentreprenøren noen rett til å delta i samarbeidsmøter.

2. Sikkerhetsstillelse

Hovedentreprenøren er ikke forpliktet til å foreta noen utbetalinger for utført arbeid, herunder forskuddsbetaling i den grad dette er avtalt, før han har mottatt underentreprenørens sikkerhetsstillelse.

3. Forsikring

Hovedentreprenøren er ikke forpliktet til å foreta noen utbetalinger for utført arbeid, herunder eventuell forskuddsbetaling hvis dette er avtalt, før han har mottatt tilfredsstillende dokumentasjon på at kontraktsmessige forsikringer er tegnet.

4. Tidsfrister og samordning

Ved planlegging og gjennomføring av kontraktsarbeidene skal underentreprenøren aktivt avklare fremdriftsmessige og tekniske grensesnitt mot sideentreprenører, prosjekterende og øvrige aktører i byggesaken. Herunder skal underentreprenøren fortløpende holde seg orientert om status i sideentreprenørers arbeid som vil kunne ha innflytelse på utførelse av eget arbeid, og foreta "føre var" befaringer for å sikre at forutgående arbeid og installasjoner er klargjort før egne ressurser trenger tilgang. Underentreprenøren er innforstått med at hensynet til andre aktører regelmessig vil kunne være til hinder for en fullt ut rasjonell drift. Samhandling, samordning og tilpasning til øvrige aktører er en forutsetning for deltakelse i prosjektgjennomføringen og skal finne sted uten krav på særskilt vederlag.

Dersom hovedentreprenøren krever det plikter underentreprenøren uten ugrunnet opphold å utarbeide, og senere revidere en ressursplan, som samsvarer med underentreprenørens fremdriftsplan.

5. Underentreprenørens plikt til å undersøke hovedentreprenørens ytelser

Underentreprenøren skal på forsvarlig måte undersøke hovedentreprenørens leveranser og annen medvirkning i så god tid før planlagt oppstart at eventuelle korreksjoner kan utføres uten å forsinke underentreprenørens produksjon.

6. Tillegg / endringer

Underentreprenøren plikter å planlegge sin fremdrift slik at tilleggsarbeider, som samlet utgjør inntil 15 % netto tillegg til kontraktssummen, i normaltillfellene skal kunne utføres uten forlengelse av byggetiden. Underentreprenøren skal ha fleksibilitet og tilstrekkelig tilgang på ressurser til å ivareta et slik endringsvolum ved siden av utførelse av kontraktsarbeidene. Forpliktelsen skal hensyntas ved krav på tillegg i byggetid.

Ved beregning av underentreprenørens krav på fristforlengelse skal det foretas full reduksjon for arbeider som ikke kommer til utførelse (fradragsarbeider).

Generell godkjenning	Dok. dato: 01.01.2013	Versjon: 2.1	Rev. dato: 13.08..2015	Dokumentansvar: Innkjøp	Godkjent av / dato: Innkjøpsdirektør	Enhet/ prosjekt Mesta AS
----------------------	--------------------------	-----------------	---------------------------	----------------------------	---	-----------------------------

Hovedentreprenøren har rett til å pålegge underentreprenøren endringer som utgjør inntil 30% netto tillegg til kontraktssummen.

7. Fakturering og betaling

All fakturering skal skje månedlig etterskuddsvis på grunnlag av dokumentert utført arbeid i henhold til avtalen. Oppgjør foretas, om annet ikke er besluttet av hovedentreprenør, ved innrapportering av fakturerbare mengder/utførte kontraktsarbeider pr kalendermåned i henhold til hovedentreprenørs til enhver tid kommuniserte rutiner. Innrapporteringen skal senest foretas den 1. hverdag i hver måned. Ved manglende overholdelse av fristen har hovedentreprenør rett til å avvente betaling i en måned, og frem til neste fakturering mot byggherren.

Frist for oversendelse av faktura er 5. hverdag den påfølgende måned.

Faktura skal merkes med

- Arbeidsordre og prosjektnummer
- Navn på anleggs-/driftsleder

Faktura sendes i PDF-format som vedlegg til epost til: Invoice-992804440@vismabpo.no

Faktura og eventuelle vedlegg må være i samme fil.

Alternativt kan faktura sendes pr post til:

Mesta AS – 992804440
c/o Visma Services Norge AS
Postboks 3210
7435 Trondheim

For Mesta Elektro gjelder: invoice-3211@vismabpo.no

Faktura og eventuelle vedlegg må være i samme fil.

Alternativt kan faktura sendes pr. post til:

Mesta AS – 3211
c/o Visma Services Norge AS
Postboks 3211
7435 Trondheim

Alle fakturaer skal klart angi hva det enkelte beløp refererer seg til. Mva skal være spesifisert i fakturaen.

Resultat fra kvalitetskontroll og evt. innmåling skal foreligge før avregning, når et arbeidsavsnitt er ferdig.

Avsluttede prosesser skal fortløpende avregnes i avdragsnota som ferdig oppgjort.

Betalingsfristen begynner ikke å løpe før det er mottatt faktura som oppfyller krav til fakturaformat. Dersom fakturaen ikke tilfredsstiller krav til fakturaformat vil hovedentreprenøren sende melding med krav om kreditnota og ny korrekt faktura.

Hovedentreprenør har rett til når som helst å endre ovennevnte rutiner, likevel slik at underentreprenør alltid har rett til å fakturere utførte arbeider månedlig. Eventuell endring av ruiner skal varsles skriftlig.

Hovedentreprenøren plikter å betale innen 45 dager etter mottatt faktura.

8. Særlig om regningsarbeider

8.1 Generelt

Hovedentreprenøren styrer med mindre annet er avtalt utførelsen av regningsarbeid.

Regningsarbeid skal avtales skriftlig før arbeidet påbegynnes med mindre annet er avtalt.

Underentreprenøren plikter å varsle hovedentreprenøren når regningsarbeid starter.

Regningsarbeider gjøres opp etter medgåtte timer for mannskap og maskiner. Timeprisene for mannskap og maskiner skal inkludere alle underentreprenørens samlede utgifter og påslag, herunder både sentral og lokal administrasjon og stedlig arbeidsledelse.

Det betales bare for effektive timer med avrundning til 0,5 time.

Det betales ikke for ventetid, transport, maskinstell og reparasjon.

8.2 Timepriser mannskap

Timepriser for mannskap inkluderer verneutstyr, håndverktøy og bærbart utstyr som strømaggregat, motorsag o.l. Tillegg for overtidsarbeid skal ikke honoreres uten at dette på forhånd er godkjent av hovedentreprenøren.

8.3 Timepriser maskiner

For hovedentreprenørens innleie av underentreprenørens egne og innleide maskiner, betales i henhold til underentreprenørens liste over maskintimepriser. For ventetid som skyldes hovedentreprenørens/byggherrens forhold betales 50 % av de oppgitte timepriser for maskiner eksklusiv fører. Førerlønn settes lik timepris for mannskap.

Generell godkjenning	Dok. dato: 01.01.2013	Versjon: 2.1	Rev. dato: 13.08..2015	Dokumentansvar: Innkjøp	Godkjent av / dato: Innkjøpsdirektør	Enhet/ prosjekt Mesta AS
----------------------	--------------------------	-----------------	---------------------------	----------------------------	---	-----------------------------

Maskiner som benyttes, men som ikke er prissatt på underentreprenørens liste over maskintimepriser, avregnes etter den pris som er oppgitt på den maskin som ligner mest, eventuelt med en middelvei mellom priser for lignende maskiner på listen.

8.4 Materialer

Medgåtte materialer innkjøpt av underentreprenøren, betales i henhold til faktura fratrukket eventuelle rabatter med 10 % tillegg for administrasjon og fortjeneste.

8.5 Spesielle regningsarbeider

Spesielle regningsarbeider som må utføres av spesielle underleverandører av underentreprenøren, betales i henhold til faktura fratrukket eventuelle rabatter med 10 % tillegg for administrasjon og fortjeneste.

8.6 Hovedentreprenørens rett til innsigelse

Selv om hovedentreprenøren ikke innen 14 dager etter at han mottok oppgavene over arbeidstid og materialforbruk har fremsatt skriftlig innsigelse, er retten til å fremsette innsigelser i behold dersom underentreprenøren ved avregningen ikke har overholdt alle regler som gjelder for gjennomføring og avregning av regningsarbeider.

9. Tidspunkt for underentreprenørens rett og plikt til å sende sluttoppstilling med slutfaktura

Er ikke annet avtalt har underentreprenøren rett til å sende sluttoppstilling vedlagt slutfaktura umiddelbart etter byggherrens overtagelse av kontraktsarbeidene fra hovedentreprenøren. Underentreprenøren plikter å sende sluttoppstilling og slutfaktura senest innen 21 dager etter byggherrens overtagelse av kontraktsarbeidene fra hovedentreprenøren.

10. Betaling av slutfaktura. Innsigelser og krav

Underentreprenøren er innforstått med at underentreprenørens sluttoppgjør kan inngå i hovedentreprenørens sluttoppgjør mot byggherren. Hovedentreprenøren kan derfor ikke fremsette sine endelige innsigelser til underentreprenørens sluttoppgjør, før byggherrens innsigelser er mottatt. Byggherrens innsigelser mot hovedentreprenørens sluttoppgjør gjelder tilsvarende i hovedentreprenørens sluttoppgjør mot underentreprenøren, dersom det er de samme prosesser/kontraktsarbeider og tilleggskrav i begge ledd i kontraktsskjeden.

Hovedentreprenøren skal fremsette sine innsigelser til underentreprenørens sluttoppgjør innen rimelig tid etter å ha mottatt byggherrens innsigelser til sluttoppgjør.

11. Dagmulktbelagte frister

Dersom underentreprenøren forsinket hovedentreprenørens overlevering til byggherren i forhold til avtalt sluttfrist eller andre dagmulktbelagte milepeler, slik at hovedentreprenøren pådrar seg dagmulftsansvar, og forsinkelsen skyldes feil eller forsømmelse fra underentreprenørens side, kan hovedentreprenøren i stedet for dagmulkt kreve erstatning tilsvarende det dagmulftsansvar eller erstatningsansvar hovedentreprenøren påføres i forhold til byggherren.

12. Avbestilling

Ved hel eller delvis avbestilling har underentreprenøren, i tillegg til dekning av faktiske kostnader som hovedentreprenøren får erstattet av byggherren, utelukkende krav på en forholdsmessig andel av den erstatning for fortjenestetap som hovedentreprenøren har krav på fra byggherren. Forholdsmessigheten skal vurderes basert på avtalte kontraktssummer. Dersom hovedentreprenør foretar avbestilling uten at det kan fremsettes krav på erstatning for fortjenestetap mot byggherren har underentreprenøren alene krav på å få dekket nødvendige faktiske kostnader knyttet til utførte arbeider, herunder demobilisering av anlegget. Underentreprenøren har altså ikke krav på erstatning for fortjenestetap

13. Eiendomsrett til materialer og masser

Alle gamle materialer og alle masser, tilfaller, med mindre hovedentreprenøren beslutter noe annet, hovedentreprenøren. Hovedentreprenøren står fritt til å overlate de aktuelle materialer og masser til underentreprenøren, slik at underentreprenøren må håndtere materialene/massene for egen regning og risiko.

14. Tvister

Avtalen skal være underlagt og tolkes i henhold til norsk rett.

Enhver tvist som måtte oppstå som følge av eller med tilknytning til denne avtalen, skal partene forsøke å løse i minnelighet.

Dersom partene ikke kommer til enighet skal tvisten løses fullt ut gjennom de alminnelige domstoler. Det er altså ikke adgang for noen av partene til å kreve midlertidig/foreløpig avgjørelse i form av oppmann eller lignende.

Bygge-/anleggsstedet gjelder som avtalt verneing.

Generell godkjenning	Dok. dato: 01.01.2013	Versjon: 2.1	Rev. dato: 13.08..2015	Dokumentansvar: Innkjøp	Godkjent av / dato: Innkjøpsdirektør	Enhet/ prosjekt Mesta AS
----------------------	--------------------------	-----------------	---------------------------	----------------------------	---	-----------------------------

III SPESIELLE BESTEMMELSER

15. Etiske prinsipper

Vi viser til våre etiske retningslinjer for innkjøp som finnes på: www.mesta.no/leverandorer med presiseringer som følger i punktene under. Ved signering av kontrakten bekrefter Underentreprenøren å ha gjort seg kjent med og akseptert de nevnte krav.

16. Språk og krav til formidling

Gjennomføring av denne kontrakt vil foregå ved bruk av norsk språk. Dersom Underentreprenøren eller hans underentreprenører/leverandører gjør bruk av fremmedspråklige arbeidstakere, skal Underentreprenøren sørge for å etablere et system for kommunikasjon som gjør at den arbeidskraft som benyttes til enhver tid er underrettet om alle forhold som er relevant for den enkeltes arbeid. Dette omfatter alle forhold, herunder tegninger, beskrivelser, HMS, kvalitet, anvisninger på byggeplass mv. Samtidig plikter Underentreprenør å sørge for at all kommunikasjonen med Hovedentreprenørs ansatte, nødvendig for gjennomføring av kontrakten, skjer på norsk.

17. Lønns- og arbeidsvilkår m.v, jf forskrift om informasjons- og påseplikt

Underentreprenøren plikter å sørge for at ansatte i egen organisasjon og ansatte hos underentreprenører/underleverandører ikke har dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av allmenngjøringsforskrifter, jf forskrift og informasjons- og påseplikt § 5 og 6. Lederen av Underentreprenørens virksomhet er ansvarlig for at denne kontraktsbestemmelsen blir etterlevd.

Underentreprenøren skal på oppfordring legge frem dokumentasjon for lønns- og arbeidsvilkårene som blir benyttet, både i egen virksomhet og hos underentreprenører/leverandører. Underentreprenøren skal også på oppfordring fremlegge dokumentasjon på at han har etterfulgt forskrift om informasjons- og påseplikt i sine kontrakter med underleverandører.

Dersom Underentreprenøren ikke etterlever disse forpliktelsene, har Hovedentreprenøren rett til å holde tilbake deler av avtalt vederlag frem til det er dokumentert at forholdet er brakt i orden. Summen som blir tilbakeholdt skal tilsvare ca 2 ganger arbeidsgivers besparelse. Ved uenighet fastsetter Hovedentreprenøren beløpets størrelse. Dersom Hovedentreprenøren påføres tap, eksempelvis i form av mulkt mot Byggherren, som følge av Underentreprenørens mislighold av bestemmelsene i

dette punkt, skal tapet i sin helhet dekkes av Underentreprenøren.

Dersom Hovedentreprenøren mottar krav etter allmenngjøringsloven § 13 fra arbeidstakere hos Underentreprenøren eller arbeidstakere hos Underentreprenørens underentreprenører/leverandører, har Hovedleverandøren ubetinget krav på regress for hele sitt tap fra Underentreprenøren med betalingsfrist en uke etter skriftlig påkrav. Hovedentreprenøren skal også ha rett til å kreve regress for hele sitt tap direkte fra Underentreprenørens underentreprenører/leverandører med tilsvarende betalingsfrist på en uke. Denne retten gjelder nedover i kontraktskjeden til og med den underentreprenør/leverandør som har misligholdt sine lønnsforpliktelser. Underleverandøren plikter således å kontraktsfeste Hovedentreprenørens direkte regressrett for det fulle beløpet med eventuelle underentreprenører/leverandører.

Regressretten i forrige avsnitt gjelder fullt ut selv om Hovedentreprenøren har rett til å kreve dekning fra Underentreprenøren, eller Underentreprenørens underentreprenørrer-/leverandørers konkursbo eller fra den statlige lønns garantiordningen. Dersom Hovedentreprenøren likevel velger å gå på konkursbo eller lønns garantiordningen, har han fortsatt full regressrett i behold etter forrige avsnitt for det som ikke blir dekket.

Underentreprenøren eller Underentreprenørens underentreprenører/leverandører kan aldri kreve regress fra Hovedentreprenøren dersom man mottar krav fra underentreprenørrer/leverandørers arbeidstakere. Underentreprenøren plikter å videreføre denne bestemmelsen slik at den kontraktsfestes også med eventuelle underentreprenører/leverandører.

18. Rapportering til Sentralskattkontoret for utenlandssaker

Underentreprenøren skal snarest, og senest innen en uke, rapportere til Hovedentreprenøren hvis han eller Underentreprenør(er) inngår avtale med utenlandsk(e) firma(er) eller utenlands arbeidskraft.

Underentreprenør skal rapportere til Sentralskattkontoret for utenlandssaker innen 14 dager etter kontraktsinngåelse. Opplysningene oversendes ligningsmyndighetene, med kopi til Hovedentreprenøren, på den til enhver tid fastsatte rapporteringsmåte, for tiden ved bruk av skjemaene RF 1198 og RF 1199.

Generell godkjenning	Dok. dato: 01.01.2013	Versjon: 2.1	Rev. dato: 13.08..2015	Dokumentansvar: Innkjøp	Godkjent av / dato: Innkjøpsdirektør	Enhet/ prosjekt Mesta AS
----------------------	--------------------------	-----------------	---------------------------	----------------------------	---	-----------------------------

For kontraktsmedhjelpere i alle ledd skal Underentreprenøren snarest og senest innen 14 dager etter at den aktuelle kontraktsmedhjelpers arbeid er påbegynt, dokumentere overfor Hovedentreprenøren at ligningslovens krav til rapportering av oppdrag og oppdragstakere er oppfylt. Opplysningen oversendes ligningsmyndighetene på den til enhver tid fastsatte rapporteringsmåte. For tiden ved bruk av skjemaene RF 1198 og RF 1199.

Evt. bøter eller andre krav mot Hovedentreprenør som følge av at Underentreprenøren ikke har overholdt sine forpliktelser under dette punkt er Underentreprenørens ansvar og skal betales av ham.

Skjemaer og opplysninger kan fås ved henvendelse til Sentralskattekontoret for utenlands-saker .

19. Skatteattest og HMS-egenerklæring.

Underentreprenøren skal kreve skatteattest for merverdiavgift, skatteattest for skatt og HMS-egenerklæring i alle underliggende kontraktsforhold ved inngåelse av kontrakter som overstiger en samlet kontraktsverdi på NOK 100.000,- eks. mva.

Dersom attestene viser restanser skal Underentreprenøren oversende kopi av attestene til Hovedentreprenøren, som avgjør om det kan inngås avtale med den aktuelle underentreprenør. Brudd på Underentreprenørens plikt til å kreve skatteattest gir Hovedentreprenøren rett til å kreve at Underentreprenøren erstatter vedkommende firma med underentreprenører som kan fremlegge skatteattester/HMS-egenerklæring. Eventuelle økonomiske krav fra Underentreprenører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underentreprenører i denne forbindelse skal bæres av Underentreprenøren.

20. Underleverandører

Arbeidet skal utføres av Underentreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold, eventuelt ved underentreprise.

Avtale om underentreprise med enkeltmannsforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft må være oppgitt og begrunnet i tilbudet og godkjent skriftlig av Hovedentreprenøren. Det forutsettes at den innleide arbeidskraft er lovlig. Slik godkjenning endrer ikke Underentreprenørens forpliktelser overfor Hovedentreprenøren.

Hovedentreprenørens nektelse av å godkjenne Underentreprenørens valg av underentreprenør etter denne bestemmelse gir ikke Underentreprenøren rett til godtgjørelse for de merkostnader dette måtte påføre ham.

Underentreprenøren skal til enhver tid kunne dokumentere at den anvendte arbeidskraft oppfyller kontraktens bestemmelser. Dokumentasjonsplikten omfatter også underentreprenører/leverandører og dennes personell.

Alle avtaler om underentrepriser skal inneholde like-lydende bestemmelser om arbeidets utførelse, forhold på byggeplassen og utførelse ved underentreprise som anvendt i avtalen mellom Hovedentreprenøren og Underentreprenøren.

Ethvert tap Hovedentreprenøren påføres som følge av Underentreprenørens brudd på sine forpliktelser etter denne bestemmelse skal dekkes av Underentreprenør.

21. Forbehold– Byggherrens forbehold

Hovedentreprenøren tar forbehold om Byggherrens godkjenning av Underentreprenør og dens kontraktsmedhjelpere. Avtalen inngås også med forbehold om at Hovedentreprenørs avtale med Byggherren ikke avbestilles forut for oppstart, eller at bevilgningstakt eller andre forbehold byggherren måtte ha tatt for gjennomføring av kontraktsarbeidene ikke blir gjort gjeldende. Underentreprenør har ikke krav på erstatning dersom forbehold Byggherren har tatt for oppstart/gjennomføring gjøres gjeldende.

22. Tilbudt personell

Underentreprenøren plikter å informere Hovedentreprenøren om utskifting eller forflytting av personer som er tillagt viktige funksjoner i forbindelse med kontraktsarbeidet.

Hovedentreprenøren kan, uten at dette utløser krav på tilleggsvederlag for Underentreprenøren, hvis det foreligger saklig grunn, nekte Underentreprenøren å skifte ut personer i de aktuelle stillingene.

Hovedentreprenøren kan, uten at dette utløser krav på tilleggsvederlag for Underentreprenøren, hvis det foreligger saklig grunn, pålegge Underentreprenøren å sørge for utskifting av personell som opptrer på klanderverdig måte eller viser seg uegnet til å utføre sine arbeidsoppgaver.

23. Regningsarbeider

I tillegg til bestemmelsene om regningsarbeid i del II gjelder:

Generell godkjenning	Dok. dato: 01.01.2013	Versjon: 2.1	Rev. dato: 13.08..2015	Dokumentansvar: Innkjøp	Godkjent av / dato: Innkjøpsdirektør	Enhet/ prosjekt Mesta AS
----------------------	--------------------------	-----------------	---------------------------	----------------------------	---	-----------------------------

I den grad Byggherren har særlige krav til rapportering og kontroll av regningsarbeider skal disse overholdes også av Underentreprenøren. Underentreprenøren plikter å klarlegge slike særlige krav med Hovedentreprenøren forut for igangsetting av regningsarbeider.

Underentreprenøren har ved regningsarbeider alene krav på vederlag for materialer og timeinnsats (mannskap og maskiner) som godkjennes av Byggherren, basert på Hovedentreprenørens kontraktsvilkår med Byggherren. Begrensningen gjelder ikke dersom regningsarbeidet ikke utføres som regningsarbeid også i forholdet mellom Byggherren og Hovedentreprenøren. Ved uenighet om krav relatert til Byggherren plikter Hovedentreprenør, for Underentreprenørs regning og risiko – og så langt Underentreprenør ønsker det – å forfølge Underentreprenørens krav i forhold til Byggherren.

24. Vederlagsregulering basert på formel

I den grad Hovedentreprenørens krav på vederlagsjustering, eksempelvis knyttet til riggregulering i forlenget byggetid eller riggregulering som følge av økt volum, i forhold til Byggherren skal beregnes basert på formel, gjelder tilsvarende formel – basert på Underentreprenørens kontraktssum mv – for Underentreprenørens krav på dekning av merutgifter/riggeregulering fra Hovedentreprenøren.

Underentreprenøren har bare krav på utbetaling etter denne bestemmelse om Hovedentreprenøren faktisk mottar vederlag basert på formelberegning for tillegg/rigg og drift som minimum tilsvarer Underentreprenørens krav fra Byggherren.

25. Underentreprenørens krav på tillegg – ”back to back”

Underentreprenøren har utelukkende krav på tillegg i tid/tilleggsvederlag dersom Hovedentreprenøren for de samme forhold får medhold i tilsvarende krav mot Byggherren. Dette gjelder likevel ikke dersom årsaken til Underentreprenørens krav er Hovedentreprenørens egne feil eller forsømmelser knyttet til Hovedentreprenørens prosjektgjennomføring, og ikke har sammenheng med Byggherrens forhold.

Ved uenighet om krav relatert til Byggherren etter første setning plikter Hovedentreprenøren, for Underentreprenørens regning og risiko – og så langt Underentreprenør ønsker det – å forfølge Underentreprenørens krav i forhold til Byggherren.

26. Varsling

Dersom Underentreprenøren vil kreve tillegg i tid eller tilleggsvederlag som følge av endringer eller som følge av andre forhold som kan henføres til Hovedentreprenøren, skal Hovedentreprenøren varsles uten ugrunnet opphold etter at Underentreprenøren ble eller burde blitt klar over de forhold som begrunner kravet på tillegg. Krav på fristforlengelse og/eller krav på tilleggsvederlag tapes dersom det ikke varsles innen utløpet av fristen.

Alle varsler skal foretas på Hovedentreprenørens varselskjemaer. Kostnadskonsekvens må spesifiseres i underpunkter: Enhetspris i kontrakt, fastpris, eller regningsarbeid. Eventuelle fremdriftsmessige konsekvenser må spesifiseres.

27. Eksisterende kabler og ledninger

Offentlige og private kabler og ledninger er vist på tegninger i den utstrekning de er kjent for Hovedentreprenøren.

Før graving påbegynnes, skal Underentreprenøren ta kontakt med aktuelle etater og selskaper og få ledninger og kabler påvist, og gravetillatelse innhentet. Underentreprenøren vil få opplyst kontaktperson for hver av kabeletatene, og har det fulle ansvar for videre arbeider – herunder ansvar for fremdrift.

Oppdager Underentreprenøren uforutsette kabler og ledninger, skal han omgående varsle Hovedentreprenøren og vedkommende etat. Underentreprenøren er selv ansvarlig for å koordinere videre arbeider med kablene/ledningene, uten at dette gir andre krav på tillegg – fristforlengelse eller tilleggsvederlag – enn de krav på tillegg Hovedentreprenøren har krav på overfor Byggherren. Ved uenighet plikter Hovedentreprenør, for Underentreprenørs regning og risiko – og så langt Underentreprenør ønsker det – å forfølge Underentreprenørens krav i forhold til Byggherren.

Underentreprenøren har, uavhengig av Standardvilkårene, det fulle ansvar for at kabler og ledninger i grunn og luft ikke skades under arbeidet. Skader som måtte oppstå skal repareres av vedkommende etat, for Underentreprenørens regning. Underentreprenøren er også ansvarlig for indirekte skader som måtte oppstå, slik som oversvømmelse og lignende – i den grad Hovedentreprenøren er ansvarlig for tilsvarende skader i forhold til Byggherren.

28. Profilering

I den grad Byggherren har særlige regler om profilering som gjelder for Hovedentreprenøren, plikter også Underentreprenøren å overholde de samme regler. Underentreprenør plikter å klarlegge eventuelle slike regler forut for oppstart.

Underentreprenør plikter å innhente skriftlig samtykke fra Hovedentreprenør forut for eventuell profilering tilknyttet prosjektet. Dette gjelder både skilt, brakker osv.

Oppdragsgiver kan fritt benytte denne avtalen i reklameformål, samt pålegge Underentreprenøren å benytte Oppdragsgivers profileringsutstyr på sitt materiell.

29. Bruk av lærlinger

Underentreprenøren plikter ved kontrakter av inntil ett års varighet, senest en uke etter overtakelse, å oversende Hovedentreprenøren en oversikt over timeverk utført av lærling i kontrakten. For kontrakter av over ett års varighet plikter Underentreprenøren å sende over tilsvarende oversikt over lærlingtimer hver 12 måned, senest innen utløpet av den påfølgende måned. Første rapportering finner dermed sted senest 13 måneder etter igangsettelse av kontraktsarbeider.

Manglende overholdelse av forpliktelsen kan medføre at Hovedentreprenøren går glipp av bonus. Ved mislighold er Underentreprenøren forpliktet til å dekke slik eventuelt bonustap.

30. Kvalitetssikring, rapportering og dokumentasjon

i) Sjekklistor

Kvaliteten på utførelsen skal som et minimum dokumenteres ved sjekklistor, og for øvrig på den måte som Byggherren krever for de aktuelle arbeider. Underentreprenøren utarbeider sjekklisten. Sjekklisten skal inneholde plass for kontrollsignatur og skal undertegnes av den person som har utført kvalitetssikringsarbeidet samt Underentreprenørens ansvarlige representant.. Underentreprenøren skal fremlegge kopi av sjekklistor ved viktige milepæler, før videre arbeider kan startes. Kopi kan kreves oversendt Hovedentreprenøren fortløpende for alle arbeider.

Sjekklistor skal om mulig utfylles med måleverdier og dokumentere krav gitt i kontrakten.

ii) Avviksmelding

Fastsatt skjema Avviksmelding skal benyttes ved alle avvik.

iii) Teknisk avklaring

Teknisk avklaring skal inneholde: Entydig merking, Underentreprenørens beskrivelse av problem, Underentreprenørens dato og underskrift. Skjemaet skal ha plass for Hovedentreprenørens kommentar samt Hovedentreprenørens dato og underskrift.

iv) Rapportering

Dokumentasjon på at kontraktens kvalitetskrav er oppfylt, skal leveres Hovedentreprenøren fortløpende. Eventuelle avvik skal tydelig fremgå av Underentreprenørens kvalitetsdokumentasjon. Avviksmeldinger og endringsforslag leveres Hovedentreprenøren på egne skjema.

For hver kalendermåned skal Underentreprenøren levere en statusrapport. Denne skal som et minimum redegjøre for fremdriftsmessig status iht gjeldende fremdriftsplan. Dette gjelder også økonomisk og kvalitetsmessig status samt en redegjørelse for HMS og ytre miljø. Statusrapporten skal inneholde samleskjema på utført material- og massekontroll, geometrisk kontroll, og ”som bygget” målinger.

Dokumentasjon på geometrisk kvalitet leveres Hovedentreprenøren undervegs på digitalt format etter nærmere avtale. Denne dokumentasjonen legges på eget filutvekslingsområde av Underentreprenøren, og vil legge grunnlaget for ”as built” tegningene.

v) Sanksjoner knyttet til mangelfull kvalitetsrapportering

Dersom Underentreprenørens dokumentasjon til Hovedentreprenøren er mangelfull, og Underentreprenøren ikke framskaffer den avtalte dokumentasjonen innen 14 dager etter å ha blitt gjort oppmerksom på forholdet, ilegges Underentreprenøren en mulkt på 2.000 kr per hverdag for hvert forhold inntil dokumentasjonen foreligger.

Underentreprenøren ilegges en mulkt på 5.000 kr dersom Hovedentreprenørens/Byggherrens stikkprøvekontroll avdekker vesentlige avvik i utførelsen som forringer kvaliteten og som ikke er meldt inn til Hovedentreprenøren innen 2 dager etter at avviket inntraff, på tross av at Underentreprenøren visste om eller burde ha visst om avviket.

Generell godkjenning	Dok. dato: 01.01.2013	Versjon: 2.1	Rev. dato: 13.08..2015	Dokumentansvar: Innkjøp	Godkjent av / dato: Innkjøpsdirektør	Enhet/ prosjekt Mesta AS
----------------------	--------------------------	-----------------	---------------------------	----------------------------	---	-----------------------------

Ovennevnte sanksjoner er ikke begrensende for Hovedentreprenørens rett til å påberope mangler m.v.

31. KHMS –plan

Underentreprenør plikter å utarbeide en samlet Kvalitets og HMS-plan (KHMS- plan) for oppdraget tilpasset kontraktens størrelse og kompleksitet.

Innholdsfortegnelsen til Underentreprenørens HMS - system skal leveres ved kontraktsinngåelse

KHMS - planen skal leveres Hovedentreprenør senest 3 uker etter at kontrakt er inngått eller senest 1 uke før arbeidet starter.

KHMS – planen skal være så enkel og kortfattet som mulig og bygget opp som angitt i NS – ISO 9000-2000 serien. Kvalitetsplanen skal dekke alle arbeidsoperasjoner i anleggsfasen og minst inneholde følgende:

- Organisasjonsplan – oversikt over nøkkelpersoner på entreprisen. Kort stillingsbeskrivelse for lederfunksjonene, deres ansvar, fullmakter og formelle kontaktlinjer.
- Kontrollplan – oversikt over prosesser for overvåkning, måling, analyse og forbedring.
- Arbeidsprosedyrer – hensikten med slike prosedyrer er at Underentreprenøren før oppstart kan dokumentere at viktige/store/gjentagende eller farlige arbeidsoperasjoner er gjennomtenkt og planlagt slik at alle krav til kvalitet, helse, miljø og sikkerhet blir overholdt. Arbeidsoperasjoner skal dokumenteres ved sjekklister. Sjekklister skal inneholde plass for kontrollsignatur.
- Dokumentasjon/ dokumentbehandling
Dokumentasjonen på at kontraktens kvalitetskrav er oppfylt skal overleveres Hovedentreprenør fortløpende. Avviksmeldinger og endringsforslag leveres Hovedentreprenør.

Underentreprenør skal ha et system for dokumentbehandling som sikrer at alle nødvendige opplysninger tilflyter rette vedkommende. Det skal kunne dokumenteres/ kontrolleres at det alltid arbeides etter siste tegningsrevisjon.

For bruarbeider gjelder i tillegg følgende:

Underentreprenørens kvalitetssikringssystem for arbeidene skal være i overensstemmelse med kravene gitt i kravene i NS-EN ISO 9001:2008 ”Systemer for kvalitetsstyring – Krav”. Dette kvalitetssystemet skal også ivareta alle krav som er angitt i NA-Rundskriv 2007/11 ”Kvalitetssikring av bruer. Krav til entreprenørers system for kvalitetsstyring”. Bestemmelsene i NS-EN ISO 9001:2008 erstatter bestemmelsene i NS-EN ISO 9001:2000 der hvor det er henvisning til disse i NA-Rundskriv 2007/11 med tilhørende vedlegg.

For arbeider nær trafikkert spor gjelder i tillegg følgende:

Alt arbeid i nærheten av spor i drift og tilhørende høyspentanlegg gjelder spesielle trafikk sikkerhetsbestemmelser. For Jernbaneverkets installasjoner er kravene inntatt i ”Krav til sikkert arbeid i og ved Jernbaneverkets infrastruktur”, se www.jernbaneverket.no. Underentreprenør plikter, ved utførelse av arbeider nær trafikkert spor, å innrette seg i henhold til alle gjeldende krav, uten noen krav på tilleggsvederlag.

Dersom Hovedentreprenøren er pålagt ytterligere krav til kvalitetsplanen/HMS i sin kontrakt med Byggherren, kan slike ytterligere krav også pålegges Underentreprenøren, uten at Underentreprenøren kan fremsette noen krav om tillegg

Hovedentreprenøren og Byggherren har rett til å gjennomføre kvalitetsrevisjoner og verifikasjoner av Underentreprenørens kvalitetssystem. Underentreprenøren plikter for øvrig å sette seg inn i hvilke krav til kvalitetssystem Byggherren har i prosjektet, og tilpasse sitt kvalitetssystem til disse krav – uten noen krav på tilleggsvederlag.

32. Opplæring

Underentreprenøren plikter å sørge for at det gis opplæring i risiko og helsefarer ved utførelse av kontraksarbeidet, herunder førstehjelpskurs. Underentreprenøren plikter å utarbeide instruks om, og gi nødvendig opplæring i, bruk av personlig verneutstyr. Ytterligere plikter Underentreprenøren å overholde alle de krav til opplæring som Byggherren stiller for arbeid i det aktuelle prosjekt, herunder eksempelvis opplæring i henhold til Statens vegvesens

håndbok 051 for arbeider utført for Statens vegvesen som byggherre.

33. Sluttdokumentasjon

Underentreprenør har, dersom annet ikke er skriftlig avtalt, ansvar for utarbeidelse av kompetent sluttdokumentasjon for egne arbeider. Sluttdokumentasjonen skal tilfredsstillende de krav som er stilt til Hovedentreprenør fra Byggherren for tilsvarende arbeider.

Tap Hovedentreprenør påføres som følge av mangelfull eller forsinket sluttdokumentasjon, herunder eventuell dagmulkt mot Byggherren, skal bæres av Underentreprenør uavhengig av reglene i Standardvilkårene.

34. Hensyn til omgivelsene – ytre miljø

Underentreprenøren skal under utførelse av kontraktsarbeidet utvise tilbørlig hensyn til omgivelsene, slik at ikke naboer og berørte parter, herunder husdyr, sjeneres unødige av støv, støy, rystelser etc. Krav mot Hovedentreprenør som følge av at Underentreprenør ikke har oppfylt sine forpliktelser til å ivareta omgivelsene, for eksempel ethvert krav mot Byggherre eller Hovedentreprenør basert på forurensingslov, nabolov etc – som rettes mot Hovedentreprenør enten av Byggherren eller av tredjeperson – skal dekkes av Underentreprenør uavhengig av reglene i Standardvilkårene.

Enhver bruk av tropisk tømmer er forbudt i forbindelse med kontraktsarbeidene.

Avfallshåndtering skal skje i overensstemmelse med Byggherrens krav for prosjektet. Underentreprenøren plikter i størst mulig grad å tilrettelegge for gjenbruk av materialer, under forutsetning at de er dokumentert fri for miljøgifter.

35. Regress ved krav mot Hovedentreprenøren for Underentreprenørens forhold

Underentreprenøren skal holde Hovedentreprenøren skadesløs for ethvert krav eller annen sanksjon som måtte bli rettet mot Hovedentreprenøren som følge av Underentreprenørens eller hans kontraktsmedhjelpers mislighold og skadeforvoldelse.

36. Konfidensialitet

Underentreprenøren skal ikke uttale seg til presse etc. om forhold vedrørende Hovedentreprenøren, Byggherren eller kontraktsarbeidet uten på forhånd innhentet skriftlig tillatelse fra Hovedentreprenøren og

Byggherren. Generelt skal han henviser til Byggherren i slike saker.

All informasjon som en part har mottatt fra den annen part i forbindelse med kontraktsarbeidet, skal behandles konfidensielt også etter at avtaleforholdet opphører.

Informasjonen skal kun være tilgjengelig for det personell som har behov for det. For øvrig skal informasjonen være unndratt utenforståendes innsyn.

Underentreprenøren kan ikke uten skriftlig samtykke benytte Hovedentreprenøren som referansekunde i markedsføringsformål og i kontakt med pressen. Hovedentreprenøren kan fritt benytte denne avtalen til reklameformål.

Underentreprenør er ansvarlig for ethvert tap Hovedentreprenøren kan bli påført som følge av brudd på denne forpliktelsen, uavhengig av reglene i Standardvilkårene.

37. Id-kort

Underentreprenøren plikter å sørge for at alle som arbeider med kontrakten har gyldig id-kort, etter forskrift om id-kort på bygg- og anleggsplasser.
